

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۵۱/۸۵۶۴

واثرگان کلیدی در حقوق مدنی

(تقابل واثره‌های مشابه به زبان ساده)

«براساس طرحی از علامه محمد جعفر حفصی نگار و دی»

به کوشش

رضا کریمی منفرد

تحصیل‌کرده دکتری تخصصی حقوق خصوصی و مدرس دانشگاه

آیدین لطف اله زادگان

تحصیل‌کرده مقطع کارشناسی حقوق قضائی و پژوهشگر حقوق خصوصی

انتشارات چتر دانش

سرشناسه : کریمی منفرد، رضا، ۱۳۴۹ -، گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور : واژگان کلیدی در حقوق مدنی: (تقابل واژه‌های مشابه به زبان ساده) / براساس طرحی از محمدجعفر جعفری لنگرودی؛ به کوشش رضا کریمی منفرد، آیدین لطف‌اله‌زادگان.

مشخصات نشر : تهران: چتر دانش، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری : ۲۷۵ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۸۰-۱ :

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

عنوان دیگر : تقابل واژه‌های مشابه به زبان ساده.

موضوع : حقوق مدنی -- ایران -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
Civil rights -- Iran -- Terminology

شناسه افزوده : لطف‌اله‌زادگان، آیدین، ۱۳۶۸-، گردآورنده

شناسه افزوده : جعفری لنگرودی، محمدجعفر، ۱۳۰۲-۱۴۰۱.

رده بندی کنگره : KVMH۵۰۰۰۰۰

رده بندی دیویی : ۳۴۶/۵۵۰۳

شماره کتایشناسی ملی : ۹۷۷۷۹۰۳

اطلاعات رکورد کتایشناسی: فیبا

نام کتاب : واژگان کلیدی در حقوق مدنی: (تقابل واژه‌های مشابه به زبان ساده)

ناشر : چتر دانش

مؤلفان : رضا کریمی منفرد، آیدین لطف‌اله‌زادگان

نوبت و سال چاپ : اول- ۱۴۰۳

شمارگان : ۱۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۸۰-۱ :

قیمت : ۲۲۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸
تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳
پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

علائم اختصاری بکار رفته در کتاب

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ و اصلاحی ۱۳۶۸	ق.ا.
قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹	ق.ا.ح
قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحی ۱۳۹۴	ق.ا.د.ک
قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹	ق.ا.د.م
قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱	ق.ت
قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳	ق.ت.س.ح
قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱	ق.ح.خ
قانون دریایی مصوب ۱۳۴۳	ق.د.
قانون روابط موجر و مستاجر مصوب ۵۶ و ۷۶	ق.م.ر.م
قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶	ق.ز.ش
قانون کار مصوب ۱۳۶۹	ق.ک
قانون مدنی مصوب ۱۳۷	ق.م
قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹	ق.م.م
قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹	ق.م.ع
قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴	ق.ن.ا.م.م

فهرست

۱۹.....	باب اول: اشخاص و محجورین
۲۰.....	اشخاص حقیقی و حقوقی
۲۱.....	اشخاص حقوقی حقوق عمومی و خصوصی
۲۲.....	اهلیت و صلاحیت
۲۴.....	اهلیت تمتع و استیفاء
۲۵.....	احوال شخصیه و اهلیت
۲۵.....	تابعیت، ملیت و اقامت دائم
۲۷.....	جنون دائمی و ادواری
۲۷.....	حقوق مربوط به شخصیت و حقوق بشر
۲۸.....	حق و تکلیف
۲۸.....	سلب حق جزئی و کلی
۲۹.....	صغیر ممیز و غیر ممیز
۲۹.....	غیر رشید و سفیه
۳۰.....	صغیر ممیز و سفیه
۳۰.....	عدم اهلیت، عدم اختیار و عدم قابلیت انتقال
۳۰.....	غایب و مفقود الاثر
۳۱.....	غایب مفقود الخبر و مفقود الاثر
۳۱.....	غبطه و مصلحت
۳۲.....	عزل و انعزال
۳۲.....	قیم موقت و اتفاقی
۳۳.....	معامله سفهی و معامله سفیه
۳۴.....	موت حقیقی، حکمی و فرضی
۳۷.....	باب دوم: اموال و مالکیت
۳۸.....	اذن، اجازه و اباحه
۳۹.....	اعراض، ترک مال و اباحه عام
۴۰.....	اماره تصرف و دعاوی تصرف
۴۰.....	اموال دولتی، اموال عمومی و مباحات
۴۲.....	اموال تجزیه پذیر و تجزیه ناپذیر

۴۲	تَمْلِیک و تَمْلُک
۴۳	ثمره و حاصل
۴۳	جنبه مادی و معنوی مالکیت فکری
۴۴	حق انتفاع، مالکیت منفعت، اباحه انتفاع و اذن انتفاع
۴۶	حق ارتفاق، حق انتفاع و اذن ارتفاق
۴۷	حق حریم و حق مالکیت
۴۷	حق عینی و دینی
۴۹	حق مالی و غیر مالی
۵۰	روزنه و شبکه
۵۰	زوال مالکیت و انتقال مالکیت
۵۱	سلب تصرف و سلب مالکیت
۵۱	شکار و صید
۵۲	عین معین و عین کلی
۵۳	عین کلی در معین و عین مشاع
۵۳	لقطه، لقیط و ضالّه
۵۴	مالکیت نفسی و تبعی
۵۵	مال و دارایی
۵۵	مال و ملک
۵۶	مباحات بالعرض و بالذات
۵۶	مجهول المالك مدنی و ثبتی
۵۶	مجهول المصروف و متعذر المصروف
۵۷	مفروز و مشاع
۵۸	موات، بایر و دایر
۵۸	وصایت و تولیت
۵۸	وقف، حبس موید و نهادهای خیریه
۵۹	وقف بر اقارب و وقف برای اقارب
۶۰	وقف عام و وقف خاص
۶۰	وقف، نذر و هبه

باب سوم: قواعد عمومی قراردادها.....	۶۳
اجل و مهلت.....	۶۴
ارش مدنی و ارش کیفری.....	۶۵
ارش و تقلیل ثمن.....	۶۵
ابراء، اعراض ، هبه طلب به مدیون و بذل.....	۶۶
اسقاط خیار عیب و شرط تبری از عیوب.....	۶۷
اشتباه در اوصاف و جهل به اوصاف.....	۶۸
اعمال حقوقی و وقایع حقوقی.....	۶۸
افلاس، اعسار و ورشکستگی.....	۷۰
بطلان، ابطال و فساد.....	۷۰
اصل ابقاء عقود و اصل صحت.....	۷۱
اصل نسبی بودن قرارداد و اصل قابل استناد بودن قرارداد.....	۷۲
اصل آزادی قراردادها و عقد صلح.....	۷۲
اصل لزوم و اصل الزام آور بودن قراردادها.....	۷۴
اصول حقوقی و قاعده حقوقی.....	۷۵
الزام و التزام.....	۷۶
اذن محض و اذن به وجه مُلزم.....	۷۶
انحلال و بطلان.....	۷۶
انشاء و مُنشاء.....	۷۷
ایجاب و دعوت به مذاکره.....	۷۷
اکراه و اضطرار.....	۷۸
اکراه مادی و معنوی.....	۷۹
اکراه مشروع و اکراه نامشروع.....	۷۹
اضطرار و ضرورت.....	۸۰
ایفا به غیر موضوع تعهد و تبدیل تعهد به اعتبار تغییر موضوع.....	۸۰
اقاله، بطلان، انفساخ، فسخ و رجوع.....	۸۱
تسلیم، تادیه و تحویل.....	۸۳
تعهد، الزام ، ذمه و وعده.....	۸۳
تعهد به وسیله و تعهد به نتیجه، تعهد به تضمین نتیجه.....	۸۴

۸۵	تعهد طبیعی و تعهد اخلاقی
۸۶	تعهد به نفع شخص ثالث، تملیک به نفع شخص ثالث و تعهد به فعل ثالث
۸۷	تعهد به فعل ثالث و معامله فضولی عهدی
۸۷	تعدد مطلوب و وحدت مطلوب
۸۸	تعذر تسلیم و تعذر استیفاء
۸۹	توصیف و تفسیر قرارداد
۸۹	تبدیل تعهد و تغییر تعهد
۹۰	تبدیل تعهد و ابراء
۹۰	تبدیل مال رهن و تبدیل مال توقیف شده
۹۱	تهاتر و دعوی متقابل
۹۲	تهاتر، معاوضه و تقاض
۹۳	تهاتر و مالکیت ما فی الذمه
۹۴	تعليق صوری و تعليق واقعی
۹۴	تعهد اسقاط و تعهد ترک
۹۵	جهت معامله و علت معامله
۹۶	خيار شرط و خيار تخلف از شرط
۹۶	خيار شرط و شرط خيار
۹۷	خيار شرط موامره و شرط خيار برای شخص ثالث
۹۷	خيار تخلف از شرط صفت و خيار رويت و تخلف وصف
۹۸	خيار رويت و تخلف وصف
۹۸	خيار تدليس و خيار عيب
۹۹	خيار تبعض صفقه و خيار شرکت
۱۰۰	خيار تاخير ثمن و خيار حيوان
۱۰۰	خيار عيب در عقد اجاره و خيار عيب در ديگر عقود
۱۰۱	روح قانون و مبانی حقوق
۱۰۲	شرط تقيدی و شرط تعلیقی
۱۰۲	شرط فعل و شرط نتیجه
۱۰۳	شرط ضمن عقد و شرط تبانی
۱۰۴	شرط صحت و شرط لزوم

۱۰۴	صفت عقد و صفت اثر عقد
۱۰۴	عرف و عادت
۱۰۵	عقد و قرارداد
۱۰۵	عقد و تعهد
۱۰۶	عقد معین و نامعین
۱۰۷	عقد معلق، عقد مشروط و عقد موجد
۱۰۸	عقود معوض و غیر معوض
۱۰۸	عقود معوض و عقود مجانی با شرط عوض
۱۰۹	عقود تملیکی و عهده
۱۱۰	عقود آنی و مستمر
۱۱۰	عقود مغایره و مسامحه
۱۱۰	عقود مسامحه‌ای: مجانی و احتمالی
۱۱۱	عقود جایز اذنی و جایز غیر اذنی
۱۱۲	عقد جایز حکمی و جایز حقی
۱۱۲	عقد غیر نافذ، عقد مراعی و عقد غیر قابل استناد
۱۱۳	علم اجمالی و علم تفصیلی
۱۱۳	عوض و اجرت
۱۱۴	غبن فاحش و افحش
۱۱۵	غرر ذاتی و غرر عرضی
۱۱۵	فسخ و رجوع
۱۱۶	قائم مقام و نماینده
۱۱۶	قانون امری و تکمیلی
۱۱۷	قبض و اقباض
۱۱۸	قبول تاسیسی و قبول تاییدی
۱۱۸	قصد و رضا
۱۱۹	قید مباشرت و شرط مباشرت
۱۲۰	مسئولیت قراردادی و مسئولیت خارج از قرارداد
۱۲۱	معامله فضولی و انتقال مال غیر
۱۲۲	مقتضای ذات و مقتضای اطلاق

۱۲۴	 موضوع عقد و موضوع تعهد
۱۲۵	 معلوم و معین بودن مورد معامله
۱۲۵	 نقص و عیب
۱۲۶	 نظریه نقل، کشف حقیقی و کشف حکمی
۱۲۶	 وجه التزام و خسارت تأخیر تأدیه
۱۲۷	باب چهارم: الزامات خارج از قرارداد
۱۲۸	 ابراء، اسقاط و انتقال حق رجوع در غصب
۱۳۰	 اتلاف و تلف
۱۳۰	 اتلاف مدنی و اتلاف کیفری
۱۳۱	 اتلاف، تسبیب و ضمان ید
۱۳۲	 اجرت المثل، اجرت المسمی، اجور معوقه و حق السعی
۱۳۵	 اداره فضولی و معامله فضولی
۱۳۶	 استیفا از مال غیر و غصب
۱۳۶	 بدل و بدل حیلولة
۱۳۷	 تدلیس و غرور
۱۳۸	 تصادم و تصادف
۱۳۹	 تعدی و تفريط
۱۳۹	 تقصیر و قصور
۱۴۰	 تلف حکمی و حقیقی
۱۴۱	 تلف منفعت و تفویت منفعت (عدم النفع)
۱۴۲	 خسارت و غرامت
۱۴۲	 خسارت مادی و معنوی
۱۴۴	 خسارت ترمیمی و تنبیهی
۱۴۵	 غصب، ضمان ید، سرقت و تصرف عدوانی
۱۴۶	 غصب حقیقی و حکمی
۱۴۶	 قوه قاهره به معنای عام و قوه قاهره به معنی خاص
۱۴۷	 تعاقب ایادی و ترتب ایادی
۱۴۷	 مسئولیت مدنی، مسئولیت اخلاقی و کیفری
۱۵۱	 نظریه تقصیر، خطر و تضمین

۱۵۲	اخلاق حسنه و نظم عمومی
۱۵۵	باب پنجم: حقوق خانواده
۱۵۶	اقرارنامه زوجیت و سند ازدواج
۱۵۶	اجرت المثل ایام زوجیت و نخله
۱۵۸	بائن و رجعی
۱۵۹	باکره، ثبیه و غیرمدخوله
۱۵۹	تمکین عام و تمکین خاص
۱۶۰	جنون زوج و جنون زوجه
۱۶۰	حضانت و ولایت
۱۶۱	حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش
۱۶۱	خلع و مبارات
۱۶۲	دستور موقت قانون آیین دادرسی مدنی و دستور موقت حمایت خانواده
۱۶۳	سن نکاح و سن بلوغ
۱۶۴	صداق و مهریه
۱۶۴	طلاق و فسخ نکاح
۱۶۵	طلاق خلع، مبارات و طلاق توافقی
۱۶۵	طلاق و بذل مدت
۱۶۶	طهر مواقعه و طهر غیرمواقعه
۱۶۶	قربان رضاعی، نسبی و سببی
۱۶۱	قَرْن و عَقْل
۱۶۸	مهر المثل، مهرالمتعه و مهرالمسمی
۱۶۸	مهرالمثل و ارش البکاره
۱۶۹	مهرالمتعه و مهرالمثل
۱۷۰	مهریه عندالمطالبه و عندالاستطاعه
۱۷۱	نکاح دائم و منقطع
۱۷۲	نقعه زوجه و اقارب
۱۷۴	نفی ولد، نفی نسب و لعان
۱۷۵	ولد به شبهه و ولد الزنا
۱۷۶	هبه و هدایای دوران نامزدی

باب ششم: عقود معین.....	۱۷۷
اجاره اشخاص و اشیاء.....	۱۷۸
اجاره اشخاص، جعاله، بیع، استیفاء از عمل دیگری.....	۱۷۹
اجاره از قرار و اجاره با مدت معلوم.....	۱۸۰
اجاره به شرط تملیک و بیع.....	۱۸۱
افراز و تفکیک.....	۱۸۲
بیع به آزمون و اخذ بالسوم.....	۱۸۳
بیع شرط، بیع خیاری، رهن و معامله با حق استرداد.....	۱۸۴
بیع به مزایده و بیع به حراج.....	۱۸۵
بیع دین به دین، و کالی به کالی و خرید دین.....	۱۸۶
بیع، معاوضه و صلح.....	۱۸۷
بیع مرابحه، مساومه، مواضعه و تولیه.....	۱۸۹
بیع سلم و سلف.....	۱۹۰
بیع شایع، مقابضه و صرف.....	۱۹۱
توکیل و تفویض و کالت.....	۱۹۱
جعاله و جایزه.....	۱۹۴
جعاله عام و خاص.....	۱۹۴
جعاله مثبت و منفی.....	۱۹۵
حق سرقتی و حق کسب، پیشه و تجارت.....	۱۹۶
حواله، ضمان، برات و انتقال طلب.....	۱۹۸
حواله کامل و ناقص.....	۱۹۹
حواله مدنی و حواله کیفری.....	۲۰۰
حکم تخلیه و دستور تخلیه.....	۲۰۱
رهن عرفی و قانونی.....	۲۰۲
رهن و وثیقه.....	۲۰۲
رهن ابتدائی و بدلی.....	۲۰۳
رهن ارادی، قضایی و قانونی.....	۲۰۳
رهن مضاف و مکرر.....	۲۰۴
رهن شخص ثالث و رهن مستعار.....	۲۰۵

۲۰۶	 رهن دریایی و رهن مدنی
۲۰۷	 سبق و رمایه
۲۰۸	 شرکت و اشاعه
۲۰۹	 شرکت مدنی و تجاری
۲۱۱	 شرکت اموال، اعمال و اعتبارات
۲۱۲	 شرکت تملیکی و اذنی
۲۱۳	 صلح دعوی، صلح تأمینی و صلح ابتدایی
۲۱۴	 صلح، سازش، استرداد دعوی و داوری
۲۱۶	 ضمان، انتقال طلب و انتقال دین
۲۱۷	 ضمان از اعیان مضمونه و غیرمضمونه
۲۱۹	 عقد ضمان و ضمان از حسن اجرای تعهد
۲۲۰	 ضمان؛ بیمه اعتبار و تضامن
۲۲۱	 ضمان عهده، ضمان درک و ضمان معاوضی
۲۲۲	 ضمان موقت و ضمان موجد
۲۲۳	 ضمان دور و ضمان ترامی
۲۲۵	 ضمان ضم ذمه و نقل ذمه
۲۲۷	 ضمان تبرعی و ضمان غیرتبرعی
۲۲۸	 عاریه، قرض، عقد حبس، اذن انتفاع و اجاره
۲۲۹	 عاریه مضمونه و غیر مضمونه
۲۳۰	 فسخ و رجوع از هبه
۲۳۱	 قانون روابط موجر و مستاجر مصوب ۱۳۵۶ و ۱۳۷۶
۲۳۲	 قولنامه و مبیعه‌نامه
۲۳۳	 کفالت، رهن؛ ضمان و وکالت
۲۳۴	 کفالت قراردادی و کفالت قهری
۲۳۵	 کفالت مدنی و کیفری
۲۳۷	 مزارعه، مساقات، مخاברה و عقد اجاره زمین زراعتی
۲۳۸	 مضاربه، حق العمل کاری و شرکت‌های مختلط
۲۴۰	 مضاربه مدنی و بانکی
۲۴۱	 ودیعه، اجاره اشخاص، قرض و عاریه

۲۴۳	وکالت، بیع، وصیت عهدی، حق العمل کاری و اجاره اشخاص
۲۴۷	وکالت و نمایندگی فروش (عامل فروش)
۲۴۸	وکالت اذنی و وکالت حقی (معطی حق)
۲۴۸	وکالت عام، خاص و مطلق
۲۵۱	وکالت مدنی و دادگستری
۲۵۲	هبه، وصیت تملیکی، صلح و صدقه
۲۵۳	هبه و عطیه
۲۵۴	هبه و هدیه

باب هفتم: شفعه، وصیت و ارث ۲۵۵

۲۵۶	اخذ به شفعه و حق شفعه
۲۵۷	ارث زوج و زوجه
۲۵۸	ارث و ما ترک
۲۵۸	امی، ابی و ابوینی
۲۵۹	وصیت عهدی و تملیکی
۲۵۹	حجب نقصانی و حرمانی
۲۶۰	دعوی مطالبه سهم الارث و تقسیم ماترک
۲۶۱	طبقه و درجه
۲۶۲	عول و تعصیب
۲۶۳	فرض بر و قرابت بر
۲۶۳	وصایت، وکالت، حضانت و قیمومت

باب هشتم: نوادر (سایر لغات و اصطلاحات) ۲۶۷

۲۷۳	فهرست منابع و مآخذ
-----	--------------------

مقدمه

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُنْفَرِدِ بِالْجَلَالِ وَالْكَمَالِ الْمُنَزَّهِ عَنِ الْأَكْفَاءِ وَ النَّظَرَاءِ وَالْأَشْبَاهِ وَالْأَمْثَالِ»

علامه بی بدیل و مجسمه تمام‌نمای علم حقوق ایران زمین حضرت استاد محمد جعفر جعفری لنگرودی اعلی الله مقامه در کتاب ارزشمند صد مقاله در روش تحقیق علم حقوق صفحه شصت و ششم مقاله سی و دوم مطلبی را تحت عنوان تمیز اشباه و نظائر مطرح نموده‌اند که عین مطلب ایشان عیناً نقل می‌گردد «کسی که می‌خواهد در مسائل مشابه حقوقی نظر بدهد نباید دچار فریب تشابه ظاهری دو مسئله (یا چند مسئله گردد) باید قبلاً به فرق یا فرق‌های مسائل مشابه بیندیشد. پیشینگان ما، هم در لغات عرب و هم در فقه کتاب‌ها زیر عنوان «الفروق» نوشته‌اند. آنان رجال صاحب اسم و رسم‌اند.^۱ مثال می‌آورم:

مثال: در سلم، مبيع باید در موعد معین تسلیم خریدار شود ولی ثمن باید فی المجلس پرداخته شود، این یک مسئله. در بیع کالی به کالی که جماعت بسیار معتبر از پیشینگان آن را درست می‌دانند اولاً عوضیین هر دو نسیه‌اند یعنی موعد دارند ثانیاً این بیع، ایجاد دین برای متعاقدين می‌کند پیش از بیع دینی وجود ندارد تا نهی شرعی (راجع به بیع دین به دین) شامل آن گردد پس حساب بیع کالی به کالی در فقه امامیه از حساب بیع دین به دین جداست فی الجمله شباهت بین بیع سلم و بیع کالی به کالی ممکن است احساس شود اهل نظر احساس این شباهت نکرده‌اند.

با مطالعه این مطلب، هر چند کم حجم ولی پرمحتوا، حس کنجکاوی مولفین برانگیخته شد^۲ و با جستجوهای فراوان و تحقیقات کتابخانه‌ای متوجه شدیم که چنین اثری در زمینه

۱. از جمله می‌توان به کتاب الفروق المهمة فی الاصول الفقهیه تألیف خلیل قدسی مهر، الفروق اللغویه تألیف ابوهلال العسکری و أنوار البروق فی أنواء الفروق تألیف ابو العباس قرافی، کلام الفروق بین الأمراض تألیف محمد زکریای رازی (در صفات و فرق بین بیماری‌ها) در زمینه پزشکی است رازی در این کتاب درباره علت‌ها و علامت‌های مشابه بین بیماری‌ها و فرق میان آن‌ها سخن گفته است.

۲. علامه لنگرودی در کتاب قوه قدسیه صفحه سی و هفتم به این مطلب اذعان نموده‌اند که من اگر نتوانم راه حل عرضه کنم لااقل جستجوگری نسبتاً خوبی هستم: خوب سوال می‌کنم و با سوال خود مزاحم دیگران می‌شوم! به

حقوقی به رشته تحریر در نیامده است و از طرفی متون قانونی تعاریف و اصطلاحات بسیار زیادی را در بر می‌گیرد که بیشتر آنها در نگاه اول شبیه یکدیگر به نظر می‌رسند و این شباهت‌ها چنانچه با هم اشتباه گرفته شوند می‌توانند با آثار و تبعات حقوقی فراوانی همراه بوده و گاهی به تضییع حقوق افراد نیز منجر گردند از این رو اطلاع از معانی دقیق این اصطلاحات حقوقی و آشنایی با ساز و کار هر یک می‌تواند حقوق افراد را در مراجع قضایی به شکل بهتری تضمین کند. لذا بر آن شدیم تا این وجیزه ناچیز و خامه خام را تقدیم جامعه حقوقی ایران کنیم. ابتدا قرار بود که نام کتاب را به پیروی از بیانات ارزشمند این اندیشمند فاضل که به حق در جایگاه معلمی یگانه عالم است الفروق فی علم الحقوق بگذاریم اما با توجه به اینکه نویسندگان خود را در جایگاه علمی بسیار والایی در این دریای وسیع علم نمی‌بینند نام آن به عنوان «واژگان کلیدی در حقوق مدنی» تغییر پیدا نمود. امید است مورد استقبال جامعه حقوقی کشور قرار بگیرد.

رضا کریمی مقرد

آیدین لطف‌الزادگان

Aidyn.lotfi@gmail.com

کانال تلگرامی: Asan_hoghogh